

vezi, izposojanja, preplastovanja. Poleg tega zgodovinskega vidika želi etnologija raziskati tudi součinkovanje različnih vrednotnih območij, n. pr. religije in gospodarstva, gospodarstva in družbe itd. (7). — V drugem poglavju podaja T. pregled sodobnega stanja etnoloških raziskav v okviru raznih metod in smeri, teorij. Pri tem ga vodi tisto široko umevanje, ki ga izraža po njem citirano mnenje J. Haekela: »Kulturna zgodovina človeka je preveč komplicirana, da bi jo bilo moč dojeti s poenostavljajočimi shemami« (15). Posebno obširno ter kritično se pomudi pri obravnavanju kulturnozgodovinske metode in njenega razvoja. Dokaj pozornosti posveča tudi raznim oblikam funkcionalistične smeri in priznava vsem smerem njihove pridobitve v prid celotnega pogleda na etnološke probleme. Spisu sledita dve strani bibliografije v drobnem tisku z najvažnejšimi teoretičnimi deli o obravnavanih vprašanjih. Tak seznam, ki orientira do najnovejših del, je dodan vsem spisom v knjigi.

Zaradi pomembnosti tega teoretičnega uvoda obširneje poročamo o njem, medtem ko moremo na naslednjih enajst spisov o posameznih območjih kulture izvenevropskih ljudstev le opozoriti. Uvodnik dopolnjuje — kot novost te izdaje — L. Adam a in F. J. Mich e kratki spis o *naravoslovnih metodah v etnologiji*. Seznanja na kratko z dendrokronologijo, radiokarbon-skim datiranjem ter z raziskavanjem krvnih skupin. V naslednjem »sistematičnem delu«, kakor so ga v prvih izdajah še označevali, si sledijo spisi v istem redu kot v prejšnjih izdajah, pač pa so v zadnji knjigi nastopili nekateri novi avtorji. Religijo obravnava sedaj najmlajši teoretik »dunajske šole« Joseph Haek el bistveno drugače, kot jo je doslej prikazoval K. Th. Preuss. Namesto Preussovega spisa o pesništvu naravnih ljudstev so objavili F. Hermanna razpravo. O likovni umetnosti piše L. Adam (namesto K. v. Sydowa) in isti avtor je prispeval tudi razpravo o etnološkem pravnem raziskavanju, o čemer je — nekoliko drugače — pisal že v 1. izdaji, medtem ko je v drugi opravil to delo Thurnwald (Adam v njej obče ni smel nastopiti).

Nov je v pričujoči redakciji tudi prispevek Kunza Dittmerja (ki je medtem napisal priročnik *Allgemeine Völkerkunde*, Braunschweig 1954) o gospodarstvu naravnih ljudstev (prej Thurnwald). Ostali prispevki so prevzeti iz prejšnjih izdaj: Thurnwaldov o duševnosti, Mariusa Schneiderja o glasbi, Gerharda Deetersa o jeziku in metodah njega preučevanja, Thurnwaldov o družbenem življenju, Hannsa Nevermanna o ergologiji in tehnologiji ter Diedricha Westermanna o bodočnosti primitivnih ljudstev, ki ga je za to izdajo (po smrti prejšnjega avtorja) dopolnil L. Adam.

Medtem ko so izpustili iz 1. izdaje sestavek o kvestionarjih in iz obeh navodilo za terensko delo, so izpopolnili seznam etnoloških časopisov (med njimi je tudi Slovenski etnograf) in serijskih izdaj ter muzejev. — Knjiga je natisnjena na finejšem papirju s prikupnejšimi, manjšimi črkami, zato njen dejanski obseg ni manjši, kot bi sklepali po številu strani. Poleg Lowieja, Montandona, Dittmerja in drugih priročnikov bo pričujoča knjiga morala še nadalje biti tudi pri nas od študija dalje stalen spremljevalec vsakega prizadevnega etnologa.

Vilko Novak

Georges A. Megas, Greek Calendar Customs. Athens 1958. Str. 159 in XXIV slikovnih prilog na umetniškem papirju.

Ta živahno pisani pregled letnih običajev grškega ljudstva izpolnjuje občutno vrzel. Razdeljen je na štiri dele: na opis zimskih, pomladanskih, poletnih in jesenskih običajev, ki jih ilustrira obilo nazornih fotografskih posnetkov na umetniškem papirju. Prof. Georgios Megas, ki je med drugim ravnatelj »Folklornega arhiva« grške Akademije znanosti, je z njim ustregel vsem, ki raziskujejo običaje svojega ljudstva, in prav tako tistim, ki se samo na splošno zanimajo za ljudsko življenje. V knjigi je na poljuden način

strnil gradivo iz nam sicer komaj dostopne grške literature o grških običajih. Za W. Liungmanom nas danes očitne sorodnosti z nekaterimi našimi običaji sicer ne presenečajo več, dasi se ob marsikakem opisu nehote zavzamemo. Za primerjalni študij je delce za zdaj neprecenljivega pomena, škoda samo, da avtor na koncu ni dodal seznama vsaj najvažnejše grške literature.

Niko Kuret

Thomas A. Sebeok-Paul G. Brewster, Studies in Cheremis. Vol. 6: Games. Indiana University Press, Bloomington 1958. Str. 123.

V zadnjem času se je na Indiana University izoblikoval krog znanstvenikov, ki se posvečajo sistematičnemu študiju ljudske kulture Čeremisov (»Marijevci«), polmilijonskemu ugrofinskemu narodu, ki živi danes v svoji republici v sklopu ZSSR. V vrsti »Studies in Cheremis« (Indiana University Publications, Folklore Series) so kot 6. zvezek izšle čeremiske (otroške) igre, zbrane iz raznih doslej znanih virov, tiskanih in ustnih. Paul G. Brewster, znani strokovnjak za otroško igro, je vsakega izmed 97 primerov z velikim znanjem komparativno obdelal, pri čemer je uporabljal bogato, tudi jugoslovansko gradivo. Razdelil jih je v 7 oddelkov (»It's games, Individual competition, Team play, Partners, Rhythmic and dramatic games, Practical jokes, Unclassified or unidentified). V nadvse zanimiven in bogato komentiranem gradivu srečujemo lepo vrsto tudi pri nas znanih primerov, kar vnovič potrjuje mednarodnost otroških iger.

Niko Kuret

Rudolf Tauscher, Volksmärchen aus dem Jeyporeland. Gesammelt und herausgegeben von R. T., mit Anmerkungen versehen von Warren E. Roberts, Walter Anderson. W. de Gruyter et Co., Berlin 1959; in 8°, VI + 196 strani, cena 30 DM.

Mednarodni časopis za preučevanje ljudskega pripovedništva — »Fabula« (ureja ga prof. K. Ranke iz Kiela, izdaja pa založba W. de Gruyter v Berlinu) — ima dve vrsti prilog: A. teksti, B. študije. V seriji B je lani kot prvo izšlo delo W. E. Roberta »The Tale of the kind and the unkind Girls«, v seriji A pa letos estonske pravljice, ki jih je pripravil O. Loorits, in Tauscherjeva indijska zbirka. (V isti seriji A so predvidene tudi slovenske pravljice.)

Jeypore je gorata pokrajina v indijski državi Orissa, ki ima razmeroma najvišji odstotek praprebivalcev, medtem ko je Hindusov tam komaj okoli 15%. V gorovju so razni narodi lahko vsaj deloma ohranili rodovno, jezikovno, versko in kulturno samobitnost. Tauscherjeva zbirka vsebuje predvsem pravljice rodov Dombo in Kond. Oboji spoštujejo svoje toteme, tempelj ne poznajo. Dombo so kot godci, prekupci, tkalci ipd. do nedavnega bili najmanj cenjeni prebivalci dežele, Kond pa so poljedelci na stopnji požigalništva. Tauscher je pripovedi zapisal največ od pokristjanjenih pripadnikov omenjenih in še drugih rodov v času od 1935 do 1957. Slišal in napisal jih je v jeziku »odiyac«, to je v uradnem jeziku province Orissa, in iz tega so kolikor se je dalo zvesto prevedene v nemščino. Vsega je v zbirki 84 pripovedi. Ameriški folklorist Roberts in Walter Anderson sta jih bogato opremila z opombami, v katerih so najprej našteje indijske variante, potem pa še evropske paralele. Tako so nam tudi te oddaljene zgodbe iz na videz tujega okolja vendarle blizu.

Milko Matičetov

Kurt Ranke, Schleswig-Holsteinische Volksmärchen (Ath 405—665). Ferdinand Hirt in Kiel, 1958; in 8°, 404 strani.

Kar je bilo zapisano ob prvi knjigi te široko zasnovane izdaje pred tremi leti (SET IX, 1956, 315), velja kajpada tudi za njeno nadaljevanje. Druga knjiga prinaša novih 65 tipov pravljič, ki so včasih samo omenjene v nekaj